

Widimský J et al. Hypertenze. 3. rozšířené a přepracované vydání. Praha: Triton 2008. 705 stran. ISBN 978-80-7387-077-5.

Nakladatelství Triton vydalo pozoruhodnou publikaci. Jedná se o již 3. rozšířené a přepracované vydání této úspěšné knihy. Hlavního autora není třeba české lékařské veřejnosti představovat, neboť prof. MUDr. Jiří Widimský, DrSc., je nejvýznamnější osobností věnující se problematice kardiovaskulárních onemocnění a hypertenzi především. I další spoluautoři jsou významnými představiteli české hypertenzní školy a jejich tvůrčí potenciál a klinické zkušenosti daly základ monografii, která svou přehledností a širokým záběrem poskytuje skvělou publikaci pro praktické lékaře, internisty, kardiology a všechny ty, kdo léčí jeden z nejčastějších rizikových faktorů kardiovaskulárních nemocí.

Kniha je rozdělena tematicky na několik částí. První kapitoly se věnují definici a klasifikaci hypertenze a odhadu rizika fatálních kardiovaskulárních příhod. Definice hypertenze vychází ze směrnic Evropské společnosti pro hypertenzi a Evropské kardiologické společnosti z roku 2007, kterou převzaly i naše směrnice o léčbě hypertenze z letošního roku. Rozsáhlé jsou kapitoly o způsobu měření krevního tlaku (TK), a to nejen v ordinaci lékaře, ale i v domácím prostředí a ambulantnímu 24hodinovému monitorování TK. Patogeneze arteriální hypertenze je stále složitá a jsou zde probírány jednak genetické vlivy, jednak faktory zevního prostředí a vnitřní regulační mechanismy. Součástí knihy je kapitola

o kontrole hypertenze ve světě a především v České republice. Podstatná část textu je věnována nefarmakologické a farmakologické léčbě se zaměřením na základních 5 tříd antihypertenziv (diuretika, beta-blokátory, blokátory kalciového kanálu, inhibitory ACE a antagonisté receptorů angiotenzinu II typ AT₁). Jsou zmíněna i centrálně působící antihypertenziva, blokátory periferních alfa-receptorů a vazodilatační látky s přímým účinkem. Je zde podrobně popsán mechanismus antihypertenzního účinku, indikace k léčbě, kontraindikace, stejně jako nežádoucí účinky a přehled nejčastěji užívaných léků v jednotlivých skupinách. Kromě monoterapie je důležitá kombinační léčba hypertenze, a to jak dvojkombinace, tak trojkombinace, čtyřkombinace a stále více využívané fixní kombinace. V klinické praxi je zdůrazňován prospěch kombinační terapie, protože monoterapie je účinná v dosažení cílových hodnot pouze do 30%. Závažným problémem je hypertenzní krize, která je představována emergentními a urgentními stavy. Pozornost je věnována také léčbě hypertenze v primární a sekundární prevenci mozkových příhod, hypertenzi a ischemické chorobě srdeční, hypertenzi v těhotenství. Z metabolických poruch ve vztahu k vysokému krevnímu tlaku je probírána podrobně metabolický syndrom a diabetes mellitus. Kromě primární hypertenze se můžeme setkat s takovými formami vysokého krevního tlaku,

kde lze diagnostikovat a často odstranit konkrétní vyvolávající příčinu. Sekundární hypertenze jsou podrobně rozebrány v závěrečných kapitolách. Nejčastěji se jedná o renální, renovaskulární, endokrinní a další typy sekundárních hypertenzí. Taktéž je věnován prostor léčbě dalších rizikových faktorů u hypertenzí, jako je léčba hypolipidemická, protidestičková a další. Hypertenze působí na cílové orgány, jako je srdce, cévní systém, ledviny a mozek. Především poškození těchto životně důležitých orgánů je otázkou normalizace tlaku. Prospěšnost ovlivnění vysokých hodnot krevního tlaku dokládá řada studií, které jsou v knize publikovány a také komentovány pro možnost klinického využití.

Závěrem lze poblahopřát autorům ke zdařilé monografii, která je tradičně na vysoké úrovni. Jsem si jist, že tato kniha pomůže všem čtenářům zorientovat se v problematice hypertenze a bude přínosem nejen pro praktické lékaře, ale i pro internisty a kardiology. Největší prospěch ze správné léčby hypertenze by měli mít naši pacienti. Proto knize přeji, aby byla hojně čtena a přenesla nové poznatky v péči o hypertenzní pacienty do široké klinické praxe.

doc. MUDr. Miroslav Souček, CSc.

www.fnusa.cz

e-mail: miroslav.soucek@fnusa.cz

Doručeno do redakce: 11. 7. 2008

Staňková M, Marešová V, Vaništa J. Repetitorium infekčních nemocí. Praha: Triton 2008, 208 stran. ISBN 978-80-7387-056-0

Infekční choroby představují i začátkem 21. století závažný zdravotnický, sociální a ekonomický problém. Lidstvo je během celého evolučního vývoje

obklopeno mikroorganismy, které soustavně ohrožují jeho existenci. Uplynulé 20. století přineslo po stránce boje proti infekčním chorobám velmi

významné pokroky týkající se poznání etiologie řady infekčních nemocí, jejich léčby i předcházení. Přesto se i v tomto století objevily 2 velmi významné udá-

losti, které vybočily z jinak poměrně stabilní epidemiologické situace v tomto období. V roce 1918 to byla obrovská pandemie chřipky A, která byla vyvolána již známým, ale výrazně modifikovaným infekčním agens. Naproti tomu současná pandemie syndromu získaného imunodeficitu (AIDS), jejíž začátek je datován do roku 1981, je způsobena nově objeveným virem, virem lidského imunodeficitu (HIV). Obě dvě tyto epidemie ukazují, že infekční choroby dosud nejsou, a pravděpodobně nikdy ani nebudou plně pod naší kontrolou, protože nebezpečí nehrozí jen od „tradičních“ postrachů lidstva,

ale i od dosud neznámých infekčních agens.

Zkušený pražský autoři předkládají knihu, která se snaží zachytit celé aktuální spektrum infekčních nemocí. Jednotlivá hesla jsou řazena abecedně, což umožňuje rychlé vyhledání základních informací o daném onemocnění. Protože je kniha určena především praktickým lékařům, je důraz kladen zejména na klinický obraz onemocnění, diferenciální diagnostiku a léčbu. V přílohách je potom uveden přehled antiinfekčních přípravků pro ambulantní praxi, které jsou registrované v České republice, seznam dostupných antipa-

razitárních chemoterapeutik a seznam monografií, ve kterých čtenář nalezne podrobnější informace o infekčních nemocech.

Kniha je napsána velmi přehledně a čtivě a určitě si najde své čtenáře nejen mezi praktickými lékaři, ale i studenty lékařských fakult, kteří díky ní získají rychlou orientaci v základních problémech infekčních chorob.

prof. MUDr. Petr Husa, CSc.

www.fnbrno.cz

e-mail: phusa@fnbrno.cz

Doručeno do redakce: 6. 7. 2008

Lochmann O. Nežádoucí účinky antiinfekčních léčiv. Praha: Triton 2008, 244 stran. ISBN 978-80-7387-073-7.

Antiinfekční léky (antibiotika, chemoterapeutika, antituberkulotika, antimykotika, antivirotika a antiparazitika) patří mezi nejčastěji předepisované léky a žádný lékař si bez nich nedovede představit moderní ambulantní ani nemocniční léčbu. Přestože jde o léky obecně dobře snášené, mohou se při jejich používání objevit i velmi závažné nežádoucí účinky, které ohrožují zdraví, nebo dokonce život pacienta. V příbalových letácích každého léku i v informačních databázích léků a léčiv se objevuje dlouhý seznam možných nežádoucích účinků léčby, který často vyvolává pochybnosti lékařů, zda očekávaný prospěch z léčby skutečně převáží nad potenciálními riziky užití daného přípravku. Z tohoto pohledu je největším problémem volba účin-

ného a bezpečného léku v době těhotenství a kojení a při závažných ledvinových a jaterních chorobách.

Zkušený autor se v představované knize zaměřil na komplexní pohled na problematiku nežádoucích účinků antiinfekční léčby. Monografie je rozčleněna do 3 částí. První část je obecná a probírá nežádoucí účinky z hlediska mechanismu jejich vzniku a jejich orgánových lokalizací. Ve 2. části jsou uvedeny nežádoucí účinky konkrétních léků a 3. část je věnována klinickým stavům, u kterých je nutné modifikovat dávkování, aby nedošlo k poškození pacienta. Celou publikaci doplňuje ve formě tabulek přehled nejčastějších nežádoucích účinků a interakcí antiinfekčních léčiv s jinými léky, souhrn hlavních kontraindikací a prevalence vzniku nežádoucích účinků.

Kniha přináší zobecňující pohled na velmi závažnou problematiku nežádoucích účinků léčby infekčních nemocí a zároveň přehledné tabulky, ve kterých lze rychle nalézt údaje o konkrétních antiinfekčních léčích. Protože antibiotika a jiné antiinfekční léky předepisují prakticky všichni lékaři v ambulantní i nemocniční praxi, lze bez nadsázky říci, že uvedená monografie má své místo v pracovních praktických lékařů, ambulantních specialistů i nemocničních lékařů.

prof. MUDr. Petr Husa, CSc.

www.fnbrno.cz

e-mail: phusa@fnbrno.cz

Doručeno do redakce: 6. 7. 2008

Krajsová I. Atlas kožního melanomu (Color Atlas of Cutaneous Melanoma). Praha: Maxdorf 2008. 244 stran. ISBN 978-80-7345-151-6.

Necelé dva roky po vydání monografie Melanom (Maxdorf 2006) vychází autorce MUDr. I. Krajsově další kniha

věnovaná melanomu. Kniha je pojata jako atlas klinických kožních projevů se zhodnocením stadia a prognózy u jed-

notlivých případů. Autorce se podařilo shromáždit velké množství klinických obrazů, které tak mohla rozčlenit do

skupin podle jednotlivých stadií melanomu a podle výše rizika. Kniha obsahuje 210 vesměs velmi kvalitních barevných klinických fotografií s popisem velikosti léze, upozorněním na důležité znaky (regrese, ulcerace apod.), histologickým nálezem a údaji o pacientovi se známým či předpokládaným vývojem onemocnění.

Kniha je vydaná dvojjazyčně, anglicky a česky, má tak ambice proniknout i k jiným než českým čtenářům.

Atlas je rozčleněn do 10 kapitol (klinická a histopatologická charakteristika, kožní melanomy s nízkým, středně vysokým, vysokým a extrémně vysokým rizikem, s extrémně krátkou dobou přežití, vybrané případy, dysplastické

něvy, diferenciální diagnostika) a nakonec obsahuje i test. V závěru najdeme seznam zkratk, literatury a rejstřík.

Výpravná publikace na křídovém papíru má velmi kvalitní grafickou úpravu, jak je u nakladatelství Maxdorf zvykem. Pečlivému čtenáři neuniknou drobné nesrovnalosti mezi anglickým a českým textem a budou mu chybět přesné citace.

Kniha si najde čtenáře především mezi praktickými lékaři, dermatology a onkology s hlubším zájmem o problematiku pigmentových lézí. Unikátní je uvádění prognózy či průběhu onemocnění u jednotlivých případů, takže čtenář má v ruce vlastně soubor minikazuistik.

Zájemce o podrobnější informace zvolí spíše předchozí knihu Melanom, jež se prevenci, diagnostice a léčbě kožního melanomu věnuje vyčerpávajícím způsobem. Atlas na tuto knihu navazuje, zároveň je ale zcela samostatným dílem. Pro autorku je atlas dalším důležitým počinem, který prohlubuje povědomí lékařské veřejnosti o obávaném, ale stále málo známém maligním melanomu.

MUDr. Hana Jedličková, Ph.D.

www.fnusa.cz

e-mail: hana.jedlickova@fnusa.cz

Doručeno do redakce: 8. 7. 2008

Claussen CD, Miller S, Fenchel M et al. Direct Diagnosis in Radiology. Cardiac Imaging. Stuttgart: Thieme. 321 stran. ISBN 978-3-13-145111-8.

„Direct Diagnosis in Radiology“ je nová edice vydavatelství Thieme, v níž postupně vyjde 12 titulů pokrývajících celou oblast zobrazování. Jde o knihy kapesního formátu (do větší kapsy), které jsou určeny zejména radiologům. Domnívám se však, že díky své stručnosti a názornosti jsou vhodné i pro kliniky zabývající se probíranou tematikou. Tento díl lze doporučit zejména kardiologům. Obsahuje informace o současných možnostech a využití prostých snímků, CT a MR v diagnostice onemocnění srdce a velkých cév. Okrajově jsou zmíněny i metody nukleární medicíny, ojediněle sonografie. Autoři vybrali nejčastěji se vyskytující onemocnění, u nichž je vždy stručně uvedena jejich definice, epidemiologie, etiologie, typické radiologické

nálezy a doporučení nejvhodnější zobrazovací metody, léčebné možnosti, průběh onemocnění a jeho prognóza, diferenciální diagnostika, otázky, na něž má zobrazování odpovědět z pohledu klinického lékaře, možné omyly v diagnóze a několik odkazů na nejvýznamnější literaturu. Text je velmi stručný, je psán v bodech a obsahuje pouze nejdůležitější informace. Vždy je doplněn ilustrativními obrazy obvykle používaných zobrazovacích metod. Obrazy jsou kvalitní, dobře vybrané a výstižně popsány. Kniha obsahuje 12 oddílů s názvy: Ischemická choroba srdeční, Srdeční selhání, Vrozená onemocnění srdečních chlopní, Kardiomyopatie, Zánětlivá onemocnění srdce, Hypertenze, Tumory a jiné expanze, Trauma, Vrozené vady srdce,

Onemocnění velkých cév, Standardní zobrazení srdce, Přílohy (zde jsou uvedeny např. normální hodnoty, různé klasifikace apod.). V každém oddíle je 3–23 kapitol popisujících na 1–5 stranách vybranou problematiku.

Do útlé knížky malého formátu se autorům podařilo uložit maximum užitečných informací, které ocení zejména mladí lékaři při studiu. Lze ji však velmi dobře využít i jako referenci v každodenní praxi, protože obsahuje údaje, které se jinde, navíc v takto přehledné formě, hledají obtížně.

prof. MUDr. Miroslav Heřman, Ph.D.

www.fnol.cz

e-mail: Miroslav.Herman@fnol.cz

Doručeno do redakce: 28. 6. 2008